

kalder en Præst i Folketirken, er ikke med afgjort Vished en kristelig Præst (Modsigelse.) Nei, paa ingen Maade! Naar man dog vil anvende de kristne Forhold paa denne Præst og paa denne Menighed, folkekirkelig taget, er man i den fuldstændigste Modsigelse med Begrebet, og derfor siger jeg, at Præstens Stilling som Folketirkens Præst, som den, der lønnes af Staten, slet ikke er væsentlig forskjellig fra andre Embedsmænds Stilling. Det væsentlig Forskjellige kommer kun frem, hvor Præsten tillige virkelig er en kristelig Præst og formaar at samle en kristelig Menighed om sig; men det er dog let synligt i vore Dage, at, hvor noget Saadant sker, samler Præsten ingenlunde altid sin Sognemenighed om sig, hvorimod det Mobsatte meget ofte er Tilfældet, nemlig at Sognemenigheden forlader ham, medens han samler sin Menighed fra alle andre Sider. Dette er soleklart for Enhver, der har Dine at se med. Jeg kan imidlertid ikke forstaa det Argument, man fra den anden Side fremfatter om Præstens Stilling i Menigheden. Ja, jeg kan forstaa det, naar man stringent opfatter Forholdet mellem Præsten og Menigheden efter Ordlyden af, hvad den ærede Kirkenimester sagde, thi han betegnede Menigheden som „hans“ Menighed. Dersom Præsten, ved at være kaldet til en vis Sognemenighed fik en Prioritetsret i de Sjæle, som han fik med at gjøre, saaledes at de ikke kunde blive salige eller komme i Himmerig, uden han vilde det, saa var det en anden Sag. Da var det hans Menighed; men hvis det ikke er Tilfældet, kan dette Ord „hans Menighed“ ikke anvendes, og altsaa bortfalder selvfølgelig det Argument, man kunde hente derfra. Jeg tillader mig at have den Opfattelse, at en Menighed, kristelig talt, ikke er saaledes til at finde og søle paa, og Præstens Stilling i den nuværende Sognemenighed maa virkelig ses fra en hel anden Side, for at kunne ses uhildet. Den maa nemlig ses fra Folkets Side, saaledes at man tager sit Udgangspunkt fra, hvad Folket ønsker, har Trængsel til og søger at sætte sig i Besiddelse af; men det, som Befolkningen for Dieblicket har Trængsel til at sætte sig i Besiddelse af, er netop Befrielse fra det Tryk, der ad embedsmæssig Vej fra gammel Tid er lagt som et Nag paa Menighedens Nakke, nemlig Præsterne. Hertil hører, at Sognemedlemmerne — og det ikke alene Bønderne — til visse Tider skulle staa med Pengene i den ene Haand og Satten i den anden for Præstens Dør. Dette finder man ikke længere tidsvarende; man finder det ikke længere bærende for dem, der skulle bære Pengene frem, men man finder nu tværtimod noget Nedværdigende deri. Der er dernæst fra den anden Side sagt, at der er andre Grunde, der tale for Løn i Byg, nemlig at det er det Hensigtsmæssigste for Yderne. Jeg tillader mig om dette Punkt at have den modsatte Anskuelse af, hvad det ærede Medlem for Thisted Amts 4de Valgkreds (Schjønning) har udtalt. Det er det

Alleruhensigtsmæssigste, der kan tænkes, thi ved denne Forbindelse mellem Sognepræsten og hans Menighed gjør man det nødvendigt for hver enkelt Smaamand i hele Pastoratet selv at bringe sine Penge for at betale og faae Kvittering af Præsten for, at dette er sket. Det vilde ikke blive optaget vel, ja maaske endog blive tilbagevist, dersom han vilde sende et Bud, og dersom han vilde sende det skriftlig, indlagt i en Kuvert og forsegle, vilde det rimeligvis alligevel blive tilbagevist. Det personlige Hensyn gjør det nødvendigt, at Vedkommende selv maa møde hos Præsten for at betale sin Tiende, hvorimod man med største Letthed kan faae sine Skatter og Ydelse — ogsaa sin Tiende — besørget betalt paa Amtstuen med en eller anden Gaardeier eller Gaardbruger, som tager til Kjøbstaden for der at betale Skatter. Man faaer paa denne Maade let sine Smaaafgifter og Smaatiender sendte med uden at have den allerringeste Uvilighed dermed; jeg vil ikke tale om, at man derved slipper for Ymngelsen, som slet ikke findes. Dernæst fremhævede det ærede Medlem for Thisted Amts 4de Valgkreds temmelig stærkt, at det tillige er den lensfældigste Maade for Smaafolk at betale deres Tiende paa, idet Præsterne ere saa overordentligt velvillige i den Henseende og gjerne give Hensind, ja endog helt udslette Kravet. Jeg skal slet ikke modsige, at dette mulig meget ofte kan have været Tilfældet, og navnlig, som det særlig er blevet fremhævet, fra de Præsters Side, som oppebære de meget store Gager. Det er imidlertid ikke altid Tilfældet, at de, som oppebære de store Gager, have de milde Hjertes, men det kan godt være, at det ofte er sket. Det er dog i mine Tanker slet ikke Noget, der er gavnligt for en Befolkning paa den Maade at blive tagen under Armene, og det af to Grunde. For det Første vænner man sig derved ligefrem til Nestrettelighed, til ikke at betale, og man nedværdiger sig og demoraliserer sig selv ved at tage imod den Slags Godgjævnhed. Det er den ene Side ved Sagen, men den anden Side af den er — og mon ikke Thinget og det ærede Medlem for Thisted Amts 4de Valgkreds skulde kunne blive enige med mig deri — at en saadan Lensfældighed, Overbærenhed og Eftergivenhed ikke ydes uden alt Bederlag; man vil have visse Føieligheder derfor. Jeg gad vide, hvor ofte vedkommende Smaafolk have maattet trave til Kirke og pligtfuldstvis vise sig der paa Grund af Tiendestyld og Eftergivenhed fra Præstens Side; jeg gad vide, hvor mange andre Smaatjenester der maa vises — det kan dog være, at den, der selv har havt Fingeren i Sorden og mærket, hvorledes det er gaaet til, bedst veed, hvorledes det hænger sammen —; jeg gad vide, hvormange Ymngelser disse Smaafolk have maattet taale af en eller anden myndig Præst som Bederlag for Eftergivelse af deres Tiende. De Herrer maa være overbeviste om, at man ikke viser den Slags Eftergivenhed,